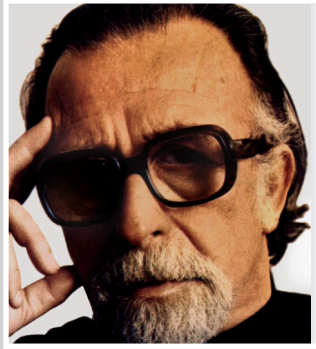

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Βεργίνα. Οι βασιλικοί τάφοι και η αρχαία πόλις

Ο ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ γεννήθηκε στην Προύσσα το 1919 και πέθανε στην Αθήνα το 1992. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ και ως φοιτητής ακόμα έλαβε μέρος στην ανασκαφή της Βεργίνας, υπό την καθοδήγηση του δασκάλου του Κ. Ρωμαίου.

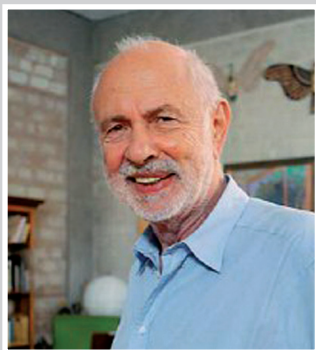
ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Η διδακτορική του διατριβή *Ο Πλάτωνας και η τέχνη* (εκδόσεις Νεφέλη, 1986) είναι σημείο αναφοράς για τον ορισμό της τέχνης στον αρχαίο κόσμο. Το έργο όμως που του προσέδωσε παγκόσμια φήμη και αναγνώριση είναι η ανασκαφή της Βεργίνας, που κατέληξε στην ταύτισή της με τις Αιγές: την αρχαία πρωτεύουσα των Μακεδόνων, όπου το 1977 αποκαλύφθηκαν οι δύο πρώτοι βασιλικοί τάφοι. Όλη αυτή η ανασκαφική διαδρομή παρουσιάζεται στην έκδοση: *Βεργίνα. Οι βασιλικοί τάφοι και η αρχαία πόλις* (Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1984).

Με την πρώτη κιόλας ματιά θα αντιληφθεί κανείς τη διαφορετική ταφική παράδοση των Μακεδόνων σε σχέση με όλο τον στερεοελλαδίτικο κόσμο: η πρόσοψη του τάφου έχει ναόσχημη μορφή, μια δίφυλλη πύλη ορίζει την είσοδο στο εσωτερικό της, ενώ οι τοιχογραφίες, τα έπιπλα και τα αντικείμενα που συνοδεύουν τον νεκρό παραπέμπουν, ακριβώς, στους αρχαίους αιγυπτιακούς τάφους της Κοιλιάδας των Βασιλέων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει, βέβαια, ο λεγόμενος «τάφος του Φιλίππου», τόσο ως προς την αρχιτεκτονική του μορφή, όσο και ως προς τα μοναδικά δείγματα τοιχογραφίας και τη βασιλική πανοπλία. Η επιβλητική, μοναδικού κάλλους, χρυσή λάρνακα με τα οστά του νεκρού έκρυβε χρυσό στέφανο με φύλλα και λουλούδια μυρτιάς, ένα από τα πλέον κομψά ευρήματα του τάφου.

Κ.Σ.

Λεπτομέρεια τοιχογραφίας από τον «Τάφο της Περσεφόνης», που αναπαριστά μία από τις νύμφες Ωκεανίδες, από την έκδοση: «Βεργίνα» (σ. 95).

ΑΘΗΝΑΙ

Από την Κλασική Εποχή
έως Σήμερα

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΛΗΒΟΡΡΙΑΣ γεννήθηκε το 1937 στην Αθήνα και αφού αποφοίτησε από το ΠΑ ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Πανεπιστήμιο του

Freiburg im Breisgau στην Ελβετία, και αργότερα στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης. Από το 1973 διευθύνει το Μουσείο Μπενάκη και η συμβολή του τόσο στην ανάπτυξη των κτηριακών εγκαταστάσεων του μουσείου, όσο και στον εμπλουτισμό των συλλογών του, αλλά και η γενικότερη παρέμβασή του στην καλλιτεχνική ζωή της Αθήνας, και όχι μόνο, είναι ανεκτίμητη.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Ο Δεληβορριάς όμως είναι αρχαιολόγος και η ενασχόλησή του με τις αρχές που ορίζουν την κλασική γλυπτική τέχνη και οι σχετικές μελέτες του δεν υστερούν καθόλου από το όλο πολιτιστικό του έργο. Το 2001 δημοσίευσε στον συλλογικό τόμο *ΑΘΗΝΑΙ. Από την Κλασική Εποχή έως Σήμερα (5ος π.Χ. αι. - 2000)*, το άρθρο: «Η μεγάλη γλυπτική στην Αθήνα του 5ου αι. π.Χ.» (Αθήνα, ΚΟΤΙΝΟΣ, 2001), όπου ξεδιπλώνει το πέπλο που καλύπτει την περίοδο από το τέλος της υστερο-αρχαϊκής εποχής ως το τέλος της κλασικής εποχής, διευκρινίζοντας τον χαρακτήρα διαφόρων δείγμάτων γλυπτικής τέχνης της μεταβατικής περιόδου, για να καταλήξει στην καλλιτεχνική εκτίμηση των γλυπτών του Απόγειου του Πλούσιου Ρυθμού, όπως η ζωοφόρος του ναού της Αθηνάς Νίκης.

Το βιβλίο όμως που αντιπροσωπεύει τον Άγγελο Δεληβορριά, είναι: *Η Ζωοφόρος του Παρθενώνα: το πρόβλημα, η πρόκληση, η ερμηνεία* (με φωτ. του Σ. Μαυρομάτη, Αθήνα, Εκδοτικός οίκος ΜΕΛΙΣΣΑ - ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ, 2004). Ξεκινώντας από τη σύλληψη του σχεδιασμού της ζωοφόρου, ο Δεληβορριάς μας υπενθυμίζει τον συμβολισμό της περίτεχνης αυτής γλυπτικής σύνθεσης της πομπής των Παναθηναίων: ως διακήρυξη των Αθηναίων στις θεμελιώδεις αρχές της Δημοκρατίας.

Κ.Σ.

Η επιτύμβια στήλη της Ηγησούς, από την έκδοση: «ΑΘΗΝΑΙ. Από την Κλασική Εποχή έως Σήμερα» (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, φωτ. Κ. Κοντός, 2000, σ. 81).

Ο Αριστόδικος

Από την ιστορία της Αττικής πλαστικής των υστερο-αρχαϊκών χρόνων και του επιτύμβιου αγάλματος

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΟΥΖΟΣ γεννήθηκε στην Άμφισσα το 1900 και πέθανε στην Αθή-

να το 1967. Αποφοίτησε από τη Φιλοσοφική Σχολή του ΠΑ και υπηρέτησε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία. Το 1928 έφυγε για τη Γερμανία και σπούδασε κλασική αρχαιολογία και ιστορία της τέχνης στο Μόναχο και το Βερολίνο. Το σπουδαίο αρχαιολογικό έργο που προσέφερε ορίζεται από το 1936, οπότε ήρθε σε επαφή με την κυκλαδική τέχνη.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Το κατεξοχήν βιβλίο του Καρούζου είναι το *Ο Αριστόδικος. Από την ιστορία της Αττικής πλαστικής των υστεροαρχαϊκών χρόνων και του επιτύμβιου αγάλματος* (έκδοση: «Deutsches Archaeologisches Institut Athen», 1961, γερμανικά-ελληνικά). Η μελέτη αυτή προσέδωσε κύρος στον Καρούζο, όπως και στον εξαιρετικής στιβαρότητας κούρο Αριστόδικο. Στο βιβλίο αυτό τίγονται ζητήματα χρονολογίας, σε συνάρτηση με τα καλλιτεχνικά εργαστήρια της υστεροαρχαϊκής αττικής πλαστικής από τα μέσα του βου αιώνα. Ο επιτύμβιος χαρακτήρας του κούρου, πάλι, έδωσε την αφορμή να μελετηθεί το βαθύτερο νόημα του «νεκρικού» αγάλματος κατά την αρχαϊκή εποχή. Προάγγελος της έκδοσης του *Αριστόδικου* ήταν το βιβλίο του Καρούζου: *Περικαλλές Άγαλμα Εξεποίησ' ουκ Αδάης, Αισθήματα και ιδέες των αρχαϊκών Ελλήνων για την τέχνη* (Αθήνα, 1940): μια φανταστική πορεία για την αποκάλυψη της εικόνας που είχαν οι αρχαίοι Έλληνες για την τέχνη και τη γλυπτική ιδιαίτερα, και κατ'επέκταση πώς έβλεπαν τον κόσμο και τη ζωή γενικότερα.

Κ.Σ.

Η Δημιουργική Όραση

Κείμενα γύρω από την Ακρόπολη

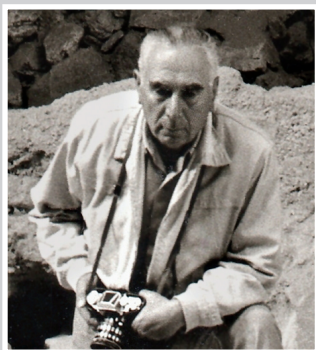

Η ΣΕΜΝΗ ΠΑΠΑΣΠΥΡΙΔΗ-ΚΑΡΟΥΖΟΥ γεννήθηκε στην Τρίπολη το 1898 και πέθανε στην Αθήνα το 1994. Γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του ΠΑ και από το 1922 εντάχθηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία, εργαζόμενη στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Στη συνέχεια, μεταβαίνει στη Γερμανία και σπουδάξει Ελληνική και Δυτική Τέχνη στα πανεπιστήμια του Μονάχου και του Βερολίνου. Η Σέμνη Καρούζου μαζί με τον Χρ. Καρούζο επιτέλεσαν ένα κεφαλαιώδες έργο κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο, με την απόκρυψη («ταφή») των αρχαιοτήτων του Αρχαιολογικού Μουσείου, ώστε να προστατευθούν και να μην αφεθούν στην τύχη τους κατά την Κατοχή.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Από τα βιβλία της, ξεχωρίζει ο υποδειγματικός Οδηγός: *Εθνικό Μουσείο. Γενικός Οδηγός* (Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1999).

Μια συνοπτική, θεώρηση του συγγραφικού έργου της Σέμνης Καρούζου, υπάρχει στην έκδοση: *Η Δημιουργική Όραση. Κείμενα γύρω από την Ακρόπολη*, με πρόλογο της Εύης Τουλούπα (Αθήνα, Ένωση Φίλων της Ακρόπολης, 1997). Παρουσιάζονται ιδιαίτερα ενδιαφέροντα άρθρα της Σέμνης Καρούζου, όπως το «Ισοτιμία ή υποτέλεια», που αφορά τη συζήτηση με αφορμή την κατεδάφιση του φράγκικου πύργου της Ακρόπολης, μέγα και πάντα επίκαιρο ζήτημα, που έχει να κάνει με τις διαχρονικές επεμβάσεις σε αρχαία μνημεία. Το διερευνητικό μάτι της Σέμνης Καρούζου αναδεικνύεται και από το άρθρο της (1964) «Ένα φειδιακό θέμα σε άγαλμα του Μιχαήλ Άγγελου».

Κ.Σ.

Excavations at Thera

Ο ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ γεννήθηκε στο Ληξούρι της Κεφαλλονιάς το 1901 και πέθανε στο Ακρωτήρι της Σαντορίνης το 1974. Από τη θέση του αρχαιολόγου

συνέβαλε καθοριστικά στην ανάδειξη της έρευνας της προϊστορικής περιόδου του ελληνικού χώρου. Αφού αποφοίτησε από τη Φιλοσοφική Σχολή του ΠΑ, συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο της Χάλλης και του Βερολίνου. Στέμμα της σταδιοδρομίας του Μαρινάτου αποτελεί η ανασκαφή στο Ακρωτήρι της Σαντορίνης, τοποθεσία για την οποία υποστήριζε ήδη από το 1939 ότι κρύβει μια πόλη με σημαντικά δώροφα κτίσματα και με πολύχρωμο επιτοίχιο διάκοσμο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα πρακτικά των ανασκαφών της Θήρας, που εξέδιδε ο Μαρινάτος αναλυτικά κάθε χρόνο, σε ιδιαίτερους τόμους: *Excavations at Thera (I-VII)*, 1967-1973. Ο τόμος (IV) περιγράφει και φωτογραφίζει το ανασκαφικό έργο του 1970, που συμπίπτει με την αποκάλυψη των πρώτων σπουδαίων τοιχογραφιών, όπως το τοπίο με τους κρίνους και τις αντιλόπες. Ένα σχεδιάγραμμα που συνοδεύει την έκδοση (τόμ. IV) αποτυπώνει τα θεμέλια και τα ερείπια του οικισμού και διαγράφονται οι διπλοκατοικίες και οι δρόμοι του. Μία παρατήρηση του Μαρινάτου έχει να κάνει με τη ζωολογία και τη διαπίστωση ότι ακόμα και τα χελιδόνια, που συχνά απεικονίζονται στις τοιχογραφίες, έχουν πλέον μεταναστεύσει οριστικά από τη Σαντορίνη.

Ένα μικρό βιβλίδιο που έγραψε, δεν μπορούσε παρά να πραγματεύεται τον μύθο της Ατλαντίδας για τον οποίο εκφράζει τη δική του θεωρία, σε συνάρτηση με μύθους του Κατακλυσμού που θα συναντήσει κανείς στην παράδοση λαών της Ανατολής: *Some Words about the Legend of Atlantis* (Αθήνα 1971).

Κ.Σ.

Τοιχογραφία που απεικονίζει παιδιά να πυγμαχούν. Από την έκδοση: «Excavations at Thera» (IV), Colour Plate E.

Early Bronze Age Burial Habits in the Cyclades

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΤΟΥΜΑΣ γεννήθηκε στην Πάτρα το 1937, σπούδασε στο ΠΑ και ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπου-

δές του στο Ινστιτούτο Αρχαιολογίας του Λονδίνου. Οι έρευνές του επικεντρώθηκαν στην προϊστορία και από το 1975 διηύθηνε τις ανασκαφές στο Ακρωτήρι της Σαντορίνης, ως διάδοχος του Σπύρου Μαρινάτου. Οι γνώσεις που απέκτησε από τη μακροχρόνια μελέτη του αιγαιακού πολιτισμού είναι εξαιρετικά σημαντικές.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Το κατεξοχήν συγγραφικό του έργο, διδακτορική διατριβή του, που εκδόθηκε στα αγγλικά με τον τίτλο: *Early Bronze Age Burial Habits in the Cyclades, To the Memory of Christos Tsountas* (Göteborg, Pane Åströms Förlag, 1977), αποτελεί θεμέλιο για την εξελικτική πορεία του κυκλαδίτικου πολιτισμού. Ο Ντούμας μας δίνει εδώ μια καθαρή εικόνα αυτού του πολιτισμού, με τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν υπό την καθοδήγησή του στη Νάξο, την Πάρο και τη Σύρο, από τους πρώιμους χρόνους του Χαλκού. Από την αρχή επισημαίνεται ο κομβικός ρόλος που έπαιξαν τα νησιά αυτά, και η Θήρα βέβαια, ως ενδιάμεσος απαραίτητος σταθμός, μεταξύ της Στερεάς Ελλάδας και της Κρήτης. Τα κτερίσματα που ανασκάφηκαν από τους τάφους, σε συνάρτηση με τα ευρήματα στο Ακρωτήρι της Θήρας, αναδεικνύουν τον ιδιαίτερο καλλιτεχνικό χαρακτήρα που έδιναν οι Θηραίοι στα αντικείμενα καθημερινής χρήσης· γεγονός, εξάλλου που αντανακλά και τη γενικότερη οργάνωση της κοινωνίας τους.

Μία άλλη αξιόλογη προσφορά του Ντούμα είναι η αποκατάσταση των τοιχογραφιών, που εντόπισε πρώτος ο Μαρινάτος στο Ακρωτήρι της Σαντορίνης, και οι οποίες αναδεικνύουν την εικόνα μιας καλά οργανωμένης και εύπορης κοινωνίας.

Κ.Σ.

Λεπτομέρεια από την τοιχογραφία που παριστάνει συλλέκτρια κρόκου, από την έκδοση: Χρ. Ντούμας, «Οι Τοιχογραφίες της Θήρας», Αθήνα, Ίδρυμα Θήρας, Πέτρος Μ. Νομικός, 1992 (σ. 155).

Ανασκάπτοντας το Δίον

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΝΤΕΡΜΑΛΗΣ γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1940 και σπούδασε αρχαιολογία στο εκεί πανεπιστήμιο, με δάσκαλο, μεταξύ άλλων, τον Μ. Αν-

δρόνικο. Συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο του Freiburg, όπου και ειδικεύθηκε στην κλασική αρχαιολογία. Απο τη δεκαετία του 1980 ασχολήθηκε συστηματικά με τις ανασκαφές στην ιερή πόλη των Μακεδόνων, το Δίον. Η ανασκαφή όχι μόνο ανέδειξε εξαιρετικά δείγματα της θρησκευτικής και πνευματικής ζωής των Μακεδόνων, αλλά, αργότερα, ο χώρος αυτός μετατράπηκε σε πρότυπο αρχαιολογικό πάρκο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Το βιβλίο που αναδεικνύει την υποδειγματική αυτή ανασκαφή επιγράφεται: *Ανασκάπτοντας το Δίον* (Αθήνα, Έκδοση Αδάμ, 2000). Η πλούσια και με χρονική τάξη παράθεση του εικονογραφικού υλικού εισάγει τον «επισκέπτη» στο μεγαλειώδες φυσικό περιβάλλον του Ολύμπου. Ακολουθεί το χρονικό κάθε ανασκαφής, με φωτογραφές που αποτυπώνουν τον χώρο πριν αρχίσει η ανόρυξη και τα διάφορα στάδια προς την αποκάλυψη της κάθε κατασκευής.

Το Δίον δεν ήταν απλά ένα «ιερό», αλλά μια ζωντανή πόλη με θέατρο και στάδιο, το ιερό της Ίσιδος βέβαια, οχυρωματικά έργα και επαύλεις με ιδιαίτερα φροντισμένες ψηφιδωτές επιδαπέδιες επενδύσεις, όπως η μνημειακών διαστάσεων Έπαυλη του Διονύσου, που η μωσαϊκή σύνθεση της Αίθουσας Συμποσίου είχε ως κεντρικό θέμα την αναπαράσταση του στεφανωμένου Διονύσου να οδηγεί άρμα.

Το βιβλίο του Παντερμαλή «φωτογραφίζει» τη μέθοδο εργασίας που ακολουθήθηκε σε μια από τις πλέον σημαντικές πόλεις της Μακεδονίας, που υποβαθμίστηκε μετά τον θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αλλά συνέχισε να κατοικείται ως και τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους.

Κ.Σ.

Αγάλματα των φιλοσόφων που βρέθηκαν στην Έπαυλη του Διονύσου και κοσμούσαν αίθουσα που ίσως χρησίμευε ως βιβλιοθήκη, από την έκδοση: «Ανασκάπτοντας το Δίον» (σ. 172-173).

Μια Νέα Ματιά στη Μινωική Κρήτη

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΦΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ-ΣΑΠΟΥΝΑ είναι άρρηκτα δε-

μένοι με την αρχαιολογική ανασκαφή

στις Αρχάνες και στην Κρήτη γενικότερα. Ο Σακελλαράκης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1936 όπου και πέθανε το 2010. Αφού αποφοίτησε από τη Φιλοσοφική Σχολή του ΠΑ, συνέχισε τις σπουδές του στο Λονδίνο και στη Χαϊδελβέργη. Την ενασχόλησή του με τις ανασκαφές στην Κρήτη και τη συμβολή του στην ανάδειξη της πραγματικής εικόνας που είχε το νησί τα χρόνια του Μίνωα, εξέλαβε ο Σακελλαράκης ως πεπρωμένο του και την ονόμαζε *Κρητική μου τύχη*.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Απόρροια των ερευνών τους και των δημοσιευμάτων τους είναι και το ξεχωριστό δίτομο βιβλίο των Σακελλαράκη: *Μια Νέα Ματιά στη Μινωική Κρήτη* (2 τόμοι, Αθήνα, Εκδόσεις Άμμος, Ίδρυμα Ελένης Νάκου, 1977). Δεν περιγράφεται εδώ μόνο η ανασκαφή στις Αρχάνες και στο νεκροταφείο στο Φουρνί, αλλά με αφετηρία τα πολλά ευρήματα που παραπέμπουν στην αρχιτεκτονική (μνημειακή και αστική), την κεραμική και την πλαστική, στη λιθοτεχνία και μεταλλοτεχνία και στις κρητικές τέχνες και τεχνικές γενικότερα, γίνεται μια νέα θεώρηση της ιστορίας και του πολιτισμού της Κρήτης. Το Ανακτορικό κτήριο είναι «κλασικό» δείγμα της κρητικής ανακτορικής αρχιτεκτονικής, κτισμένο από πωρόλιθο κυρίως, με ξύλινα δεσίματα και άλλα υλικά, επικαλυμμένα εσωτερικά με έγχρωμα κονιάματα και τοιχογραφίες. Η «εκδοτική πορεία» είναι εξαντλητική, θα μπορούσε να τη χαρακτηρίσει κανείς ως «ανασκαφή επί χάρτου». Φωτογραφίες από το φυσικό περιβάλλον, πολεοδομικά σχέδια, εικόνες σε κάθε στάδιο της ανασκαφής, αναπαραστάσεις κτηρίων κ.ά. απαρτίζουν την υποδειγματική έκδοση.

Κ.Σ.

Σχεδιαστική αναπαράσταση της νότιας εισόδου και της «Εξέδρας» του Ανάκτορου, από την έκδοση: «Μια Νέα Ματιά στη Μινωική Κρήτη», τόμ. Ι (σ. 141).

Ακρόπολη

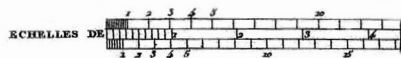
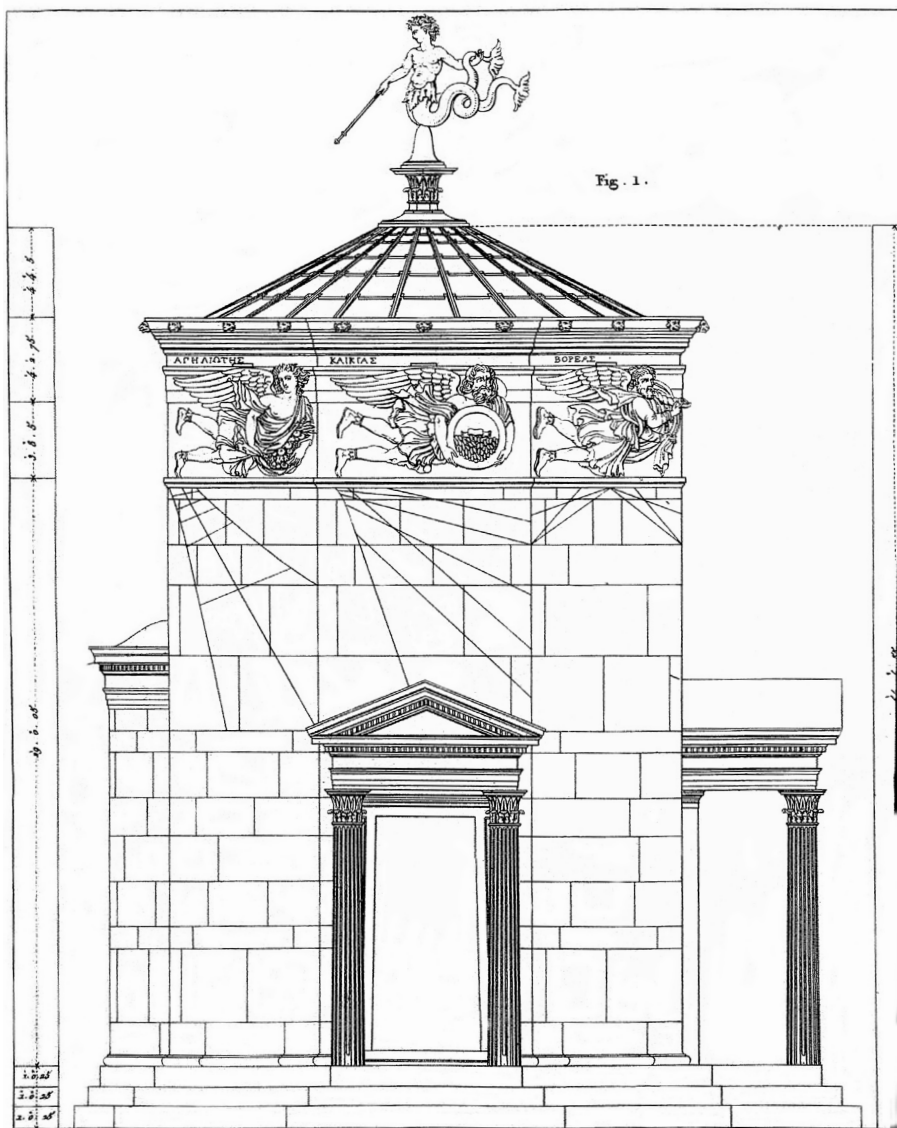
*Αρχαία και Ρωμαϊκή Αγορά,
Πνύκα, Φιλοπάππου,
Βιβλιοθήκη Αδριανού,
Θέατρο Διονύσου,
Ηρώδειο*

Η ΑΛΚΗΣΤΙΣ ΣΠΕΤΣΙΕΡΗ-ΧΩΡΕΜΗ γεννήθηκε στην Αθήνα το 1941, σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του ΠΑ και εργάστηκε ως αρχαιολόγος προϊστορικών και κλασικών αρχαιοτήτων στην Ακρόπολη, της οποίας υπήρξε διευθύντρια από το 2000 ως το 2006. Το έργο της δεν περιορίζεται στα μνημεία του Ιερού Βράχου και στα γλυπτά του Παρθενώνα, αλλά ερευνήσε συστηματικά τα μνημειακά κτήρια που ανεγέρθηκαν κατά την αυτοκρατορική εποχή, δηλαδή από τα χρόνια του Αυγούστου και μετά.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Μία σύντομη αλλά συνολική θεώρηση της οικοδομικής δραστηριότητας στην Αθήνα από τα χρόνια του Αυγούστου δημοσιεύθηκε στον συλλογικό τόμο: *Αθήναι* (ΚΟΤΙΝΟΣ, 2000), με τον τίτλο: «Πολεοδομική εξέλιξη και μνημειώδη κτήρια στην Αθήνα κατά την εποχή του Αυγούστου και του Αδριανού». Ένα βιβλίο όμως που δίνει εικόνα όλης της εργασίας της είναι το: *Ακρόπολη. Αρχαία και Ρωμαϊκή Αγορά, Πνύκα, Φιλοπάππου, Βιβλιοθήκη Αδριανού, Θέατρο Διονύσου, Ηρώδειο* (Αθήνα, ΜΙΛΗΤΟΣ, 2010).

Η Ρωμαϊκή Αγορά, λόγου χάρη, που οικοδομήθηκε σε συνέχεια της Αρχαίας Αγοράς, έχει ως διακριτικό την Πύλη της Αρχηγέτιδος Αθηνάς. Από τα μνημεία που ανηγέρθησαν κατά τη ρωμαϊκή εποχή, προβάλλει το υπερμέγεθες Ωδείο του Αγρίππα, που κτίστηκε στο κέντρο σχεδόν της Αρχαίας Αγοράς, προοριζόταν για μουσικές εκδηλώσεις και το οποίο είναι εκτός κλίμακος, σε σύγκριση με οποιαδήποτε προγενέστερη ή μεταγενέστερη κατασκευή.

Κ.Σ.

Ωρολόγιο του Κυρήστου ή Πύργος των Ανέμων. (Αναπαράσταση J. Stuart - N. Revett), από την έκδοση: «ΑΘΗΝΑΙ. Από την Κλασική Εποχή έως Σήμερα» (σ. 177).

Το Μουσείο της Ακροπόλεως

Η ΑΛΙΚΗ-ΙΣΜΗΝΗ ΤΡΙΑΝΤΗ γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και τελείωσε εκεί το Αβερώνφειο Γυμνάσιο Θηλέων. Σπούδασε αρχαιολογία στο ΠΑ Αθηνών και έκανε τη διατριβή της στο

ΑΠΘ. Υπηρέτησε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία ως επιμελήτρια και έφορος αρχαιοτήτων (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Ολυμπία, Κυκλάδες, Σάμος και Ικαρία, Ακρόπολη) και ως καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ειδικό ενδιαφέρον της είναι η αρχαία ελληνική γλυπτική.

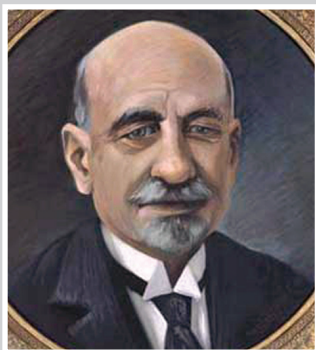
ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Αντιπροσωπευτικό έργο της είναι η έκδοση που αναφέρεται στη συγκρότηση του πρώτου Μουσείου της Ακρόπολης, που ολοκληρώθηκε το 1874: *Το Μουσείο της Ακροπόλεως* (Αθήνα, Όμιλος Λάτση-Eurobank, 1998). Ο Όμιλος Λάτση ανέλαβε έκτοτε να παρουσιάζει μονογραφίες σημαντικών μουσείων της Ελλάδος, δίνοντας έτσι μεγάλη ώθηση στην παρουσίαση του αρχαιολογικού θησαυρού που βρίσκεται στα ελληνικά μουσεία, όπως: Γ. Σταϊνχάουρ, *Ο Μαραθών και το Αρχαιολογικό Μουσείο* (Αθήνα, 2009).

Η Ισμήνη Τριάντη μας εισάγει στον κόσμο της γλυπτικής αναλύοντας τον γλυπτό διάκοσμο μνημείων που χρονολογούνται από τις αρχές του 6ου αιώνα π.Χ. Διαφωτιστική είναι η αναφορά της στη γλυπτική σύνθεση του αετώματος του αρχαίου ναού του Παρθενώνα, που καταστράφηκε από τους Πέρσες το 480 π.Χ., η οποία έχει ως θέμα την αναπαράσταση μυθολογικού χαρακτήρα σκηνών, όπως την Αποθέωση του Ηρακλή και τον Τρισώματον δαίμονα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα εκθέματα «Κόρες», που ανάγονται στην προκλασική εποχή, στα οποία σώζονται ίχνη ζωγραφικής επιχρωμάτισης, όπως αυτά στην Πεπλογύρο Κόρη. Τα διακοσμητικά αυτά μοτίβα δεν αποτυπώνουν σχέδια που τόνιζαν τις αρχαίες φορεσιές, αλλά συνθέσεις που κοσμούσαν αρχιτεκτονικά μέλη, όπως θριγκούς και γείσα.

Κ.Σ.

Κόρη, έργο που φιλοτέχνησε ο γλύπτης της Πεπλοφόρου (Ακρ. 679). Από την έκδοση: «Το Μουσείο της Ακροπόλεως» (σ. 167).

Μυκήναι και Μυκηναϊκός πολιτισμός

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΟΥΝΤΑΣ γεννήθηκε στη Στενήμαχο της Θράκης το 1857 και πέθανε στην Αθήνα το 1934. Σπούδασε

στη Φιλοσοφική Σχολή του ΠΑ, μετεκπαιδεύτηκε στη Γερμανία και διορίστηκε στη συνέχεια έφορος αρχαιοτήτων της Αρχαιολογικής Εταιρείας, ενώ δίδαξε αρχαιολογία στο ΠΑ. Με τη μεθοδικότητα που διακρίνει τις ανασκαφικές εργασίες του και τις πλούσιες γνώσεις που απέκτησε, πέτυχε να θεμελιώσει την προϊστορική αρχαιολογία, δίνοντας έτσι συνολική εικόνα του μυκηναϊκού πολιτισμού.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | Το έργο και η ερευνητική του ματιά αποτυπώνεται στην έκδοση: *Μυκήναι και Μυκηναϊκός πολιτισμός* (Αθήνησιν, παρά τω βιβλιοπωλείω της Εστίας, 1893· κυκλοφόρησε και αγγλικά, 1897 και 1903). Η προσέγγιση και οι επισημάνσεις του Τσουντα επηρέασαν αποφασιστικά στην τεκμηρίωση των ευρημάτων της μυκηναϊκής περιόδου.

Κορυφαίο εκδοτικό του πόνημα: η *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής τέχνης* (Αθήνα, Επικαιρότητα, [χ.χ.], ανατύπωση της έκδοσης του 1928), ένα βιβλίο που σκοπό είχε να προικίσει, όχι μόνο τον κόσμο των αρχαιολόγων αλλά και το ευρύτερο καλλιεργημένο κοινό με στοιχεία που αποσαφηνίζουν την εικόνα της εξέλιξης της τέχνης στην αρχαία Ελλάδα. Δεν πρόκειται εδώ για μια απλή παράθεση πληροφοριών και αξιολόγηση των μνημείων, αλλά για μια εις βάθος διερεύνηση των ποικίλων μορφολογικών επεμβάσεων στο αρχικό κτίσμα. Το έργο αυτό είναι αναντικατάστατο και παραμένει ως σήμερα το πολυτιμότερο σύγγραμμα για την αρχαία ελληνική τέχνη. Η εργογραφία του Τσουντα είναι συγκεντρωμένη στον τιμητικό τόμο που κυκλοφόρησε το 1941, *Επιτύμβιον Χρήστου Τσουντα*.

Κ.Σ.